



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: X, narozený X
státní příslušnost: X
toho času neznámého pobytu
zastoupený opatrovníci JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou
se sídlem Nuselská 499/132, Praha 4

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě ze dne 11. 1. 2022 na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu

takto:

- I. Určuje se, že zásah spočívající v tom, že žalovaný nezahájil správní řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobci, což bylo žalobci sděleno vyrozuměním žalovaného ze dne 13. 12. 2021, č. j. MV-204181-2/OAM-2021, byl nezákonný, a žalovanému se zakazuje v něm pokračovat.

- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené opatrovnici JUDr. Anitě Pešulové se stanoví odměna za zastupování ve výši 4 114 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Městského soudu v Praze do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Obsah žaloby

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v tom, že žalovaný nezahájil správní řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobci, což bylo žalobci sděleno vyrozuměním žalovaného ze dne 13. 12. 2021, č. j. MV-204181-2/OAM-2021. Soud podotýká, že žalobce v žalobě uvedl nesprávně číslo jednací (MV-204190-2/OAM-2021) vyrozumění žalovaného, což soud považuje za chybu v psaní nemající vliv na posouzení věci.
2. Žalobce v žalobě uvedl, že z politických důvodů opustil X, přičemž byl zadržen v České republice a rozhodl se zde požádat o mezinárodní ochranu. Dne 24. 11. 2022 byl umístěn do Zařízení pro zajištění cizinců Balková (dále jen „ZZC“), téhož dne absolvoval vstupní pohovor. Od 24. 11. 2021 do 2. 12. 2021 mu byla v ZZC nařízena karanténa z důvodu prevence šíření nemoci covid-19. Právní pomoc byla žalobci poprvé poskytnuta dne 8. 12. 2021, načež se žalobce dne 9. 12. 2021 v ZZC pokusil požádat o udělení mezinárodní ochrany. Následně žalobce obdržel předmětné vyrozumění dle § 3b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, z něhož vyplývá, že správní řízení ve věci žádosti o mezinárodní ochranu nemohlo být zahájeno, neboť lhůta k podání této žádosti uplynula dne 1. 12. 2021 (pozn. soudu, formálně byl žalobce informován v tom smyslu, že jeho žádost není žádostí o udělení mezinárodní ochrany).
3. Žalobce poukázal na to, že ihned po svém zajištění musel absolvovat karanténu, která skončila až po uplynutí sedmidenní lhůty pro podání žádosti. V průběhu karantény nebylo žalobci poskytováno právní poradenství a neměl možnost žádost podat – ztížené podmínky ostatně uznává i žalovaný. Dále žalobce vysvětlil, že žádost o mezinárodní ochranu podal sedmý den po skončení karantény z toho důvodu, že teprve šestý den (8. 12. 2021) mu byla poskytnuta právní konzultace. Hned následující den přitom žalobce svou žádost podal. Skutečnost, že žalobce neměl přístup k právnímu poradenství až do 8. 12. 2021, žalovaný nijak nezohlednil.
4. Žalobce namítl porušení evropského práva. Stanovení lhůty 7 dnů podle žalobce porušuje čl. 10 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), podle kterého nelze žádosti o mezinárodní ochranu vyloučit z posuzování jen proto, že nebyly podány co nejdříve. Žalobce se dovolával vzestupného vertikálního účinku čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice a dále principu *non-refoulement* vyjádřeného v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Žalobce podotkl, že v souvislosti s výkladem čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice může soud položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „SDEU“).

Vyjádření žalovaného

Shodu s prvopisem potvrzuje:

5. Soud podotýká, že žalovaný ve svém vyjádření upozornil na chybu v psaní v žalobě, tj. uvedení nesprávného čísla jednacího, kdy řízení vedené pod touto spisovou značkou se k žalobci nevztahuje. Žaloba je proto dle žalovaného nesrozumitelná a měla by být odmítnuta, přičemž jinak se k obsahu žaloby žalovaný nevyjádřil. Jak již ovšem soud uvedl výše, na posouzení věci nemá tato chyba v psaní vliv, přičemž žalovaný se fakticky k žalobě vyjádřil v řízení pod sp. zn. 17 A 7/2022, kde byla obdobná žaloba totožného žalobce odmítnuta z procesních důvodů, pročez soud toto vyjádření žalovaného přejal do tohoto řízení. Jiný postup se soudu jeví přepjatě formalistickým.
6. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Zdůraznil, že žalobce byl o sedmidenní lhůtě k podání žádosti o mezinárodní ochranu a také o dalších aspektech mezinárodní ochrany řádně a plně poučen (za přítomnosti tlumočníka), což vlastnoručním podpisem potvrdil. Žalovaný ve vyrozumění žalobce informoval, že karanténní režim žalobce byl ukončen dne 2. 12. 2021 a mohl tak žádost podat dříve, k čemuž žalovaný dodal, že žalobce neuvedl v žádosti žádnou podstatnou změnu okolností, k níž by mělo dojít od uplynutí zákonné lhůty. Ke kolizi s čl. 8 či čl. 10 procedurální směrnice dle žalovaného nedošlo. Vzhledem k tomu, že podání žádosti o mezinárodní ochranu je relativně nenáročným úkonem nevyžadujícím právní asistenci, neměl žalobce skutečný důvod s podáním žádosti otálet.

Posouzení žaloby soudem

7. Soud rozhodl na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí [§ 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Po posouzení věci dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
8. Soud úvodem konstatuje, že zdejší soud v rozsudku ze dne 23. 3. 2022, č. j. 18 A 6/2022-22, vyhověl žalobě jiného žalobce, přičemž jak skutkové okolnosti (žalobce pochází ze stejné země, byl zadržen a umístěn do ZZC, byl v karanténě ve stejném období a podal žádost o mezinárodní ochranu ve stejný den), tak právní okolnosti (argumentace účastníků) tohoto případu jsou totožné jako v projednávaném případě. Soud se s tímto rozsudkem ztotožňuje a níže z něj vychází.
9. Nejprve se soud zabýval tím, zda napadený postup žalovaného pojmově může být nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, č. 3687/2018 Sb. NSS, jenž byl sice zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, v této části však jeho závěry zpochybněny nebyly). Soud vyšel z toho, že žalobce se domáhá ochrany proti postupu žalovaného, který neakceptoval jeho žádost o mezinárodní ochranu a informoval jej, že ji za takovou žádost nepovažuje a příslušné správní řízení tak nemohlo být zahájeno. Fakticky se tedy žalobce domáhal toho, aby bylo s jeho žádostí nakládáno jako s řádně podanou.
10. Ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS).

Shodu s prvopisem potvrzuje:

11. Soud má za to, že napadeným postupem žalovaného může být žalobce přímo zkrácen na svých právech, neboť nebude rozhodováno o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Soud se proto zaměřil na 4. podmínku, tj. jestli takový úkon může být pojmově „zásahem“. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak je – jde o jednání správního orgánu v rámci výkonu veřejné správy, jež není správním rozhodnutím podle § 65 s. ř. s., ani kvalifikovanou nečinností ve smyslu § 79 s. ř. s. Na tom, že zde nejde o správní rozhodnutí, nemění nic ani skutečnost, že postup žalovaného byl vydáním vyrozumění dle § 3b odst. 3 zákona o azylu zachycen písemně. Podstata toho, čeho se chce žalobce domoci, totiž leží v rovině faktické. Žalobci nejde o to zrušit vyrozumění žalovaného, ale o to, aby s jeho žádostí bylo řádně nakládáno. Vyrozumění je ostatně do značné míry bezformálním přípisem, který nemá podobu rozhodnutí (výrok, odůvodnění, případně poučení), nepředcházelo mu ani žádné formalizované řízení (zákon o azylu zde ani žádný formalizovaný proces nepředpokládá) a podle soudu tak i z tohoto důvodu nejsou zcela splněny předpoklady pro naplnění znaků správního rozhodnutí v jeho materiálně-formálním pojetí (srov. Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 514-516). Pro tento závěr pak svědčí, přinejmenším implicitně, i případy, kdy byly zásahové žaloby směřující proti postupu žalovaného, spojeného s (ne)přijetím či (ne)vyřízením žádosti o mezinárodní ochranu meritorně projednány (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 4. 2018, č. j. 6 A 13/2016-45, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2019, č. j. 5 Azs 53/2019-37).
12. Soud proto žalobu projednal jakožto žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného podle § 82 a násl. s. ř. s.
13. Podle § 3b odst. 1 zákona o azylu *oprávnění cizince podat žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců zaniká uplynutím 7 dnů ode dne, kdy byl policií informován o možnosti požádat o udělení mezinárodní ochrany na území a důsledcích spojených s uplynutím této lhůty*.
14. Podle § 3b odst. 3 zákona o azylu *žádostí o udělení mezinárodní ochrany podanou v zařízení pro zajištění cizinců po uplynutí doby podle odstavce 1 je projev vůle cizince, z něhož je zřejmé, že hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozbou vážnou újmu, pouze tehdy, pokud se lze na základě jeho obsahu důvodně domnívat, že došlo k podstatné změně okolností vztahujících se k jeho možnému pronásledování nebo hrozbě vážné újmy; ministerstvo vyrozumí cizince o tom, zda se jeho projev vůle za podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany považuje. Na doručování vyrozumění podle věty první se § 11a odst. 3 použije obdobně*.
15. Podle čl. 8 odst. 1 *procedurální směrnice existují-li údaje o tom, že státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti nacházející se v detenčních zařízeních nebo na hraničních přechodech na vnějších hranicích, včetně tranzitního prostoru, chtějí učinit žádost o mezinárodní ochranu, členské státy jim poskytnou informace k tomu nezbytné. V těchto detenčních zařízeních a na hraničních přechodech zajistí členské státy tlumočení nezbytné pro usnadnění přístupu k azylovému řízení*.
16. Podle čl. 10 odst. *procedurální směrnice členské státy zajistí, aby žádosti o mezinárodní ochranu nebyly zamítnuty nebo vyloučeny z posuzování pouze proto, že nebyly podány co nejdříve*.
17. Podle čl. 33 odst. *Úmluvy o právním postavení uprchlíků smluvní státy se zavazují, že nebudou stíhat pro nezákonný vstup nebo přítomnost takové uprchlíky, kteří přicházejí přímo z území, kde jejich život nebo svoboda byly ohroženy ve smyslu článku 1, vstoupí nebo jsou*

Shodu s prvopisem potvrzuje:

přítomni na jejich území bez povolení, za předpokladu, že se sami přihlásí bez prodlení úřadům a prokáží dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup nebo přítomnost.

18. Pokud jde o souladnost národní úpravy s požadavky evropského práva, potažmo s mezinárodněprávními závazky České republiky, soud odkazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 630/16, který se sice primárně týkal přezkumu rozhodnutí o vyhoštění, nicméně se vyjadřoval i k délce sedmidenní lhůty k podání žádosti o mezinárodní ochranu (řízení o mezinárodní ochraně by účinně odložilo vlastní vyhoštění). K námitce příliš krátké lhůty přitom Ústavní soud uvedl, že z ústavního hlediska není její délka prioritním problémem – podání žádosti je zcela neformalizovaným úkonem a povinností cizince je pouze policii sdělit, že žádá o mezinárodní ochranu. Zároveň ale Ústavní soud upozornil na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), která varuje před automatickým a mechanickým používáním krátkých lhůt, které nemusí zajišťovat dostatečnou ochranu před porušením zásady *non-refoulement* (čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků) a čl. 3 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod (např. rozsudek ESLP ve věci *Jabari proti Turecku* ze dne 11. 7. 2000, č. 40035/98, § 40; či *I. M. proti Francii* ze dne 2. 2. 2012, č. 9152/09). Ve věci *Jabari proti Turecku* ESLP státu toto vytkl a upozornil jej, že nedodržení lhůty k registraci žádosti (zde pět dnů) nesmí cizince zbavovat náležitého posouzení jeho obav z navrácení do země původu a hájitelnosti jeho tvrzení.
19. V této souvislosti Ústavní soud akcentoval význam práva na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a připomněl, že zajištěním kvalifikované právní pomoci a případným prominutím zmeškání lhůty při porušení tohoto závazku budou respektovány i požadavky judikatury ESLP. Jinak řečeno, dle Ústavního soudu by krátká lhůta a absence právní pomoci mohla být kompenzována např. možností požádat o prominutí zmeškání lhůty dle § 41 správního řádu.
20. Na základě právě uvedeného je tedy možné uzavřít, že sedmidenní lhůtu lze z ústavněprávního hlediska (a z pohledu mezinárodních závazků České republiky) obecně akceptovat (obdobně též rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 8. 2016, č. j. 8 A 224/2015-47). Cizinec ostatně v režimu české právní úpravy nutně nebude ihned navrácen do země původu, ale až na základě rozhodnutí o vyhoštění, proti němuž se může bránit odvoláním, popřípadě správní žalobou (v konečném důsledku je mu tedy garantován účinný prostředek nápravy ve smyslu čl. 13 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod). Bez dalšího však nelze, a to právě i vzhledem k zásadě *non-refoulement* namítané žalobcem, takto krátkou lhůtu k podání žádosti uplatňovat ve světle připomínané rozhodovací praxe ESLP a Ústavního soudu automaticky a bez zohlednění okolností daného případu.
21. Zvláště nelze opomenout posouzení z pohledu přístupu cizince k účinné právní pomoci, přičemž samotná existence procesní obrany proti správnímu vyhoštění na tom nic nemění. Jinak by totiž byla úprava přiznávání mezinárodní ochrany fakticky vyprázdněna a celá problematika zredukována prakticky jen na to, jestli je možné cizince vyhostit či nikoli, aniž by ten mohl účinně získat status azylanta, či beneficianta doplňkové ochrany. Cizinec by však měl mít právo na to, aby byl jeho případ řádně projednán v azylovém řízení, to znamená, aby byl účinně (a meritorně) posouzen jeho azylový příběh a možnost hrozícího pronásledování či jiné vážné újmy.

Shodu s prvopisem potvrzuje:

22. Na náhledu soudu o přípustnosti sedmidenní lhůty nemění nic ani čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice, který se již přímo týká okamžiku podávání žádostí o mezinárodní ochranu a který zapovídá, aby byly žádosti vyloučeny z posuzování pouze proto, že nebyly podány co nejdříve. Unijní zákonodárce zde použil neurčitého právního pojmu (*co nejdříve*), což dle soudu bez dalšího nevyklučuje aplikaci určité lhůty k podání žádosti, pokud ta není *a priori* nereálná z pohledu možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu rozumně a při respektování všech garancí v podobě tlumočení či nezbytné právní pomoci. Soud připomíná, že stanovení určité lhůty absolutně nevyklučuje ani judikatura ESLP (viz výše), přičemž i z procedurální směrnice a jejího odůvodnění lze dovodit, že smyslem citovaného požadavku je požadavek přiměřených lhůt zajišťujících účinný přístup ke všem zárukám (recitál 20), nikoli jejich úplné vyloučení.
23. Stanovení lhůty má ostatně i svůj význam. Důvodová zpráva k zákonu č. 2/2002 Sb., kterým bylo toto ustanovení do zákona o azylu zavedeno, uvádí, že „[b]ez časového omezení by učiněním prohlášení o azylu a následným obligatorním zahájením řízení v době před ukončením pobytu cizince v tomto zařízení mohl být mařen účel řízení o správním vyhoštění“. Smyslem této úpravy je tedy nalezení kompromisu mezi možnostmi podat žádost o mezinárodní ochranu a snahou, aby nedocházelo k maření procesu správního vyhoštění.
24. Uplatňování zákonem předepsané lhůty pak bude z hlediska požadavků čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice obecně přípustné tím spíše v situaci, kdy je stanovení lhůty „kompenzováno“ jinými nástroji. Tak je tomu i v případě zákona o azylu, který společně se stanovením omezující lhůty požaduje poučení cizince o možnosti podání žádosti o mezinárodní ochranu za přítomnosti tlumočníka a dále předpokládá možnost podat žádost o mezinárodní ochranu i po uplynutí této lhůty tehdy, pokud došlo k podstatným změnám okolností vztahujících se k možnému pronásledování cizince nebo hrozbě vážné újmy. Sedmidenní lhůta dle § 3b odst. 1 zákona o azylu proto dle soudu není sama o sobě v rozporu ani s požadavky unijního práva, neboť obecně nevyklučuje možnost žádost účinně (v přiměřené lhůtě) podat.
25. Soud však současně nemohl odhlédnout od toho, že při interpretaci a aplikaci předmětné lhůty je nutné úpravu procedurální směrnice reflektovat vždy v návaznosti na všechny rozhodné okolnosti případu. Pokud by totiž cizinec z nějakého objektivního důvodu nebyl schopen žádost o mezinárodní ochranu účinně podat, dostala by se formální aplikace zákonné lhůty v konkrétním případě do rozporu se smyslem a účelem čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice (viz výše). Stejně tak je nutné v tomto ohledu reflektovat i rozhodovací praxi ESLP, jehož judikatura je ostatně relevantní i při výkladu unijního práva (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34). V návaznosti na to pak samozřejmě nelze odhlížet ani od povinnosti soudů členských států vykládat vnitrostátní předpisy takovým způsobem, aby bylo dosaženo cílů stanovených směrnicemi – tzv. nepřímý účinek směrnice (srov. rozsudek SDEU ze dne 13. 11. 1990, *Marleasing SA*, C-106/89). Optikou čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice je proto nutné vykládat i § 3b odst. 1 zákona o azylu. Obdobně je pak potřeba přihlížet i k požadavkům českého ústavního pořádku a judikatury Ústavního soudu; v tomto kontextu půjde zejména o právo na právní pomoc ve smyslu čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
26. V projednávaném případě přitom nastaly okolnosti, které vedly k tomu, že formálně předepsaná lhůta byla nepřiměřená, tj. neumožňovala žalobci účinně podat jeho žádost.

Shodu s prvopisem potvrzuje:

27. Předně, jakkoli byl žalobce dne 24. 11. 2021 řádně a za přítomnosti tlumočníka poučen o tom, že může žádost podat jen ve lhůtě 7 dnů ode dne, v němž byl o této možnosti poučen, nelze přehlížet, že od téhož dne byl umístěn do karantény. Tím byl z povahy věci značně omezen jeho kontakt s vnějším světem. Karanténa žalobci skončila dne 2. 12. 2021. Sám žalovaný pak připouští (odstavec 4 vyrozumění), že žalobce byl v rámci karantény částečně omezen v možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu. Soud netvrdí, že podání žádosti nebylo během karantény vůbec řešitelné, nucená izolace však možnost nerušeného podání žádosti nepochybně komplikovala. Především z toho důvodu, že žalobce byl z povahy věci více či méně odříznut od vnějších informací a nemohl se s nikým osobně poradit.
28. Žalovaný také ve vyrozumění i ve vyjádření k žalobě akcentoval, že i po konci karantény měl žalobce dost času žádost o mezinárodní ochranu podat. Přes zdůrazňované znění zákona o počátku sedmidenní lhůty tedy žalovaný implicitně připustil, že žalobce mohl podat žádost i po jejím formálním uplynutí (počítané od 24. 11. 2021, tj. i po 1. 12. 2021). Rovněž podle názoru soudu nařízení karantény do jisté míry modifikuje určení počátku lhůty okamžikem poučení o možnosti žádost podat v § 3b odst. 1 zákona o azylu. To představuje pravidlo pro standardní situace, nicméně během karantény je pobytový režim žadatele v zařízení omezen, a to zvláště z hlediska jeho práva na právní pomoc.
29. Dále, žalobci se právní rady dostalo až dne 8. 12. 2021. V již citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 630/16 Ústavní soud zdůraznil zvláštní postavení osob, které se nacházejí v zařízení pro zajištění cizinců, a tudíž jsou zbaveny osobní svobody, pročez „[r]eálné možnosti osob zbavených svobody zvolit si právního zástupce, poradit se s ním, a zajistit si tak efektivně právní pomoc jsou ve srovnání s osobami na svobodě podstatným způsobem omezeny“. Připomněl, že osoby, které jsou zbaveny osobní svobody, jsou v neznámém prostředí, neznají jazyk, neorientují se v právním systému daného státu a hrozí jim závažná újma při návratu, mají zvláštní potřebu účinné právní pomoci; pouze díky kvalifikované právní pomoci bude zajištěno, že dotčené osoby plně chápou význam a důsledky všech řízení, která se s nimi vedou, a všech právních možností, které se jim nabízejí.
30. Soud nepřehlédl, že na rozdíl od případu řešeného v citovaném nálezu Ústavním soudem byl v nynější věci žalobce poučen o tom, že evropské právo cizinci neumožňuje libovolně si zvolit zemi, v níž požádá o udělení mezinárodní ochrany, čímž byla jeho právní nejistota do určité míry omezena. Soud rovněž nerozporuje, že žádost o mezinárodní ochranu není nijak vysoce formalizovaným či odborným úkonem. Ani tyto skutečnosti však v dané věci nesnižují význam právní pomoci, a to zvláště u žalobce, který byl nejen omezen na osobní svobodě v zařízení pro zajištění cizinců, ale navíc umístěn do karantény, v níž mu bez dalšího nemohla být (přínejmenším nebyla) právní pomoc poskytnuta. Z tohoto důvodu bylo podle soudu namístě, aby byl žalobci po skončení karantény poskytnut rozumný časový prostor pro právní poradu.
31. Jediný výklad, který na podkladě skutkových okolností projednávané věci vede k efektivnímu zajištění práva žalobce požádat o mezinárodní ochranu, je tedy takový, že sedmidenní lhůta běžela až od okamžiku skončení karantény, kdy již žalobce nebyl nijak omezen v možnosti a způsobu žádost podat a především kdy již si bez omezení mohl vyžádat právní poradu. Jinými slovy je třeba vycházet z toho, že po dobu karantény, kdy žalobce podle všeho neměl přístup k právní pomoci, lhůta neběžela. Ve výsledku přitom žalobce podal žádost právě sedmý den od skončení karantény (konec karantény dne 2. 12. 2021, žádost podána dne 9. 12. 2021) a nadto ve zřejmé návaznosti na proběhlou právní poradu. Vzhledem k tomu, že mu byla právní porada poskytnuta až dne 8. 12. 2021, žádost

Shodu s prvopisem potvrzuje:

ani nemohl podat dříve (pokud chtěl skutečně využít právní poradenství). Pro úvahy soudu bylo v této souvislosti též podstatné, že z postupu žalobce *prima facie* nevyplývá účelovost a snaha o oddálení vyhoštění. Žalobce podal žádost sedmý den po skončení karantény (bezprostředně po absolvování právní rady) a nikoli např. po několika měsících v souvislosti s tím, že by měl být v krátké době vyhoštěn (o tom soudu není nic známo).

Závěr

32. S ohledem na shora uvedené soud shledal žalobu důvodnou a podle § 87 odst. 2 s. ř. s. rozhodl o tom, že zásah spočívající v tom, že žalovaný nezahájil správní řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobci, což bylo žalobci sděleno vyrozuměním žalovaného ze dne 13. 12. 2021, č. j. MV-204181-2/OAM-2021, byl nezákonný. Vzhledem k tomu, že zásah (jeho důsledky fakticky představující nečinnost žalovaného) stále trvá, soud zároveň žalovanému zakázal v něm pokračovat, žalovaný tedy bude s žádostí žalobce ze dne 9. 12. 2021 dále nakládat jako s řádnou a včasnou žádostí o mezinárodní ochranu.
33. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl sice ve věci úspěšný, a proto by mu náleželo právo na náhradu nákladů řízení, nicméně žalobci žádné náklady nevznikly (byl *ex lege* osvobozen od soudních poplatků a nebyl zastoupen advokátem). Proto soud rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
34. Soud konečně rozhodl o odměně opatrovnice. Ustanovená opatrovnice žalobce – JUDr. Anita Pešulová, advokátka, již v souladu s § 140 odst. 2 občanského soudního řádu ve spojení s § 64 s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát, provedla ve věci jeden úkon právní služby dle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Za jeden úkon právní služby jí náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu]. K této částce je třeba připočítat 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů dle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu. Ustanovená opatrovnice je plátcem DPH, pročež je třeba odměnu a náhradu hotových výdajů zvýšit o DPH v sazbě 21 % ve výši 714 Kč. Celková výše odměny ustanovené opatrovnice žalobce tedy činí 4 114 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje:

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. listopadu 2022

Mgr. Milan Tauber v.r.
předseda senátu

z důvodu nepřítomnosti předsedy senátu
podepsal písemné vyhotovení rozhodnutí v souladu
s § 54 odst. 2 věta druhá s. ř. s. člen senátu Vadim Hlavatý

Shodu s prvopisem potvrzuje: